

estetiky zabýval F. Palacký, jeho „Přehled dějin krásovědy a její literatury“ (1823) však pojednává pouze o dějinách estetiky světové. Palacký byl přesvědčen o tom, že v rámci českého prostředí dosud nelze hovořit o vývoji estetických teorií. Svým dílem však významně zasáhl do české estetické historiografie, protože přijal myšlenku vývoje. Podle jeho mínění směřuje veškeré lidské snažení k humanitě (podobným způsobem přemýšlí mnohem později i M. Novák).

Teprve v polovině 19. století se objevila potřeba zachytit dějiny české estetiky. Byla podmíněna úsilím o osamostatnění národní filozofie. Zastánci Herbarta - F. Čupr, J. Dastich a J. Durdík - se vraceli k estetickým myšlenkám Tomáše Štítného ze Štítného, kterého mylně pokládali za originálního myslitele a předchůdce formové estetiky. Ve spisech českých Herbartovců se ovšem neobjevují jen obrozenecké snahy, ale též určitý „kosmopolitismus“, vědomí, že Herbartova filozofie je držitelkou pravdy (pro české filozofické myšlení sehrála Herbartova filozofie významnou úlohu po stránce terminologické).

Jméno Štítného se stalo mezníkem v dějinách české estetiky. Významnou úlohu sehrálo v díle A. Krecara „Česká literatura aesthetická“, které vychází z formalismu a za vrchol českého estetického myšlení označuje „Všeobecnou aesthetiku“ J. Durdíka. Později, kdy byla potvrzena nepůvodnost Štítného myšlenek (J. Král), se pozornost přesunula spíše na herbartovské interpretace Štítného estetiky.

Oproti Krecarovi, který byl oddaným stoupencem Durdíkovy estetiky, kladl Z. Nejedlý, autor „Katechismu esthetiky“, důraz na estetiku O. Hostinského. Postupně se tak mění pohled na dějiny estetiky: obdiv k systému J. Durdíka („abstraktnímu formalismu“) je nahrazen zájmem o Hostinského empirické výzkumy („konkrétní formalismus“). Tuto tendenci lze zaznamenat i u dalších badatelů - O. Zicha, K. Svobody, J. Krále a M. Nováka. Do popředí se dostávají konkrétní umělecké otázky, nikoli otázky obecně estetické.